

Ledelsesresumé

Arbejdsmarkedstilknytning blandt ikke-vestlige indvandrerkvinder med længere ophold i Danmark

Hvordan går det egentligt med at få integreret ikke-vestlige indvandrerkvinder, som har været længe i landet, på det danske arbejdsmarked? Det er grundlæggende det spørgsmål, der undersøges i denne analyse. Når der særligt fokuseres på ikke-vestlige indvandrerkvinder, skal det ses i lyset af, at netop denne gruppe traditionelt set har en mindre tilknytning til arbejdsmarkedet end andre. Flere andre studier har set på arbejdsmarkedstilknytningen for nytilkomne, men hvordan ser billedet ud, hvis vi zoomer ind på den gruppe af ikke-vestlige indvandrerkvinder, som har været i Danmark i mange år, og hvor der over en længere årrække har været mulighed for at understøtte deres arbejdsmarkedstilknytning via aktive indsatser?

Formålet med analysen er at give de enkelte kommuner viden om arbejdsmarkedstilknytningen blandt denne gruppe af indvandrerkvinder i egen kommune sammenlignet med andre kommuner. Det kan give en pejling på omfanget af den udfordring eller opgave den enkelte kommune står overfor, og kan give et grundlag for at vurdere, om der er behov for at sætte særligt fokus på denne gruppe af kvinder i kommunens indsatser.

Helt konkret sætter vi i analysen fokus på gruppen af ikke-vestlige indvandrerkvinder, som har været i Danmark i mindst 10 år og som er mellem 30 og 64 år i januar 2019. Samtidigt afgrænser vi til kvinder, der tidligst er indvandret til Danmark som 18-årig og dermed heller ikke har været underlagt undervisningspligt efter danske regler. Når vi henviser til ikke-vestlige indvandrerkvinder i analysen er det altså generelt med denne afgræsning.

Vi undersøger arbejdsmarkedstilknytningen ved hjælp af to indikatorer. I den første indikator ser vi på andelen af de ikke-vestlige indvandrerkvinder, som er i beskæftigelse eller uddannelse. I den anden indikator undersøger vi hvor stor en andel af de offentligt forsørgede ikke-vestlige indvandrerkvinder, der er langvarigt offentligt forsørget.

I bilag 1: Sådan placerer din kommune sig, kan man se hvordan hver enkelte kommune klarer sig blandt andet i forhold til andelen i beskæftigelse eller uddannelse og andelen langvarigt offentligt forsørget. I bilag 2: Kommunespecifikke nøgletal vises nøgletallene for hver enkelt kommune og kan sammenlignes på tværs. Her fremgår også antallet af ikke-vestlige indvandrerkvinder i analysens målgruppe, samt antallet af ikke-vestlige indvandrerkvinder til opgørelsen af begge indikatorer for hver kommune.

Ikke-vestlige indvandrerkvinder på landsplan

Analysen viser, at omtrent 60 pct. af ikke-vestlige indvandrerkvinder med længere ophold i Danmark er enten i beskæftigelse eller uddannelse. Til sammenligning gælder det for mere end 85 pct. af kvinderne med dansk oprindelse, som er mellem 30 og 64 år.

Samtidig er hver fjerde ikke-vestlige indvandrer kvinde offentligt forsørget, mens de resterende ca. 15 pct. er beskæftiget i et begrænset omfang eller er selvforsørgende. Ud af de ikke-vestlige indvandrerkvinder, som er offentligt forsørget er 70 pct. langvarigt offentligt forsørget. Til sammenligning er det kun hver 10. kvinde med dansk oprindelse, der er offentligt forsørget, hvoraf 40 pct. er langvarigt offentligt forsørget.

Forskellene mellem ikke-vestlige indvandrerkvinder og kvinder med dansk oprindelse er gældende for alle aldersgrupper og uddannelsesniveauer. Derfor kan forskellene heller ikke alene forklares ved at alders – og uddannelsessammensætningen for ikke-vestlige indvandrerkvinder er forskellig fra kvinder med dansk oprindelse. Alder og uddannelse viser sig også begge at være væsentlige faktorer for hvorvidt ikke-vestlige indvandrerkvinder er henholdsvis tilknyttet arbejdsmarkedet og er langvarigt offentligt forsørget.

Der kan være mange årsager til at kvinder med ikke-vestlig baggrund er tilknyttet arbejdsmarkedet i lavere grad end kvinder med dansk oprindelse, og det er ikke altid en nem og ligetil opgave for kommunerne at sikre beskæftigelse for denne gruppe af kvinder. Studier peger på at kvinderne i højere grad kan være udsat for negativ social kontrol, kæmpe med sprogbarriere og en anden uddannelsesbaggrund. Dette kan være mulige forklaringer på forskellene i arbejdsmarkedstilknytningen. Derudover peger studier på at traditionelle kønsrolleopfattelser, generelle kulturforskelle og forskelsbehandling på arbejdsmarkedet også kan være mulige forklaringer. På den baggrund er det derfor relevant at se på forskellene i arbejdsmarkedstilknytningen for ikke-vestlige indvandrerkvinder på tværs af kommunerne.

Kommunale forskelle i andelen af ikke-vestlige indvandrerkvinder i beskæftigelse eller uddannelse

Der er store forskelle mellem kommunerne i forhold til andelen af ikke-vestlige indvandrerkvinder i beskæftigelse eller uddannelse. I de fem kommuner med den højeste andel, er det 3 ud af 4 ikke-vestlige indvandrerkvinder, som enten er i beskæftigelse eller uddannelse. I de fem kommuner med den laveste andel er det omtrent halvdelen, som er i beskæftigelse eller uddannelse.

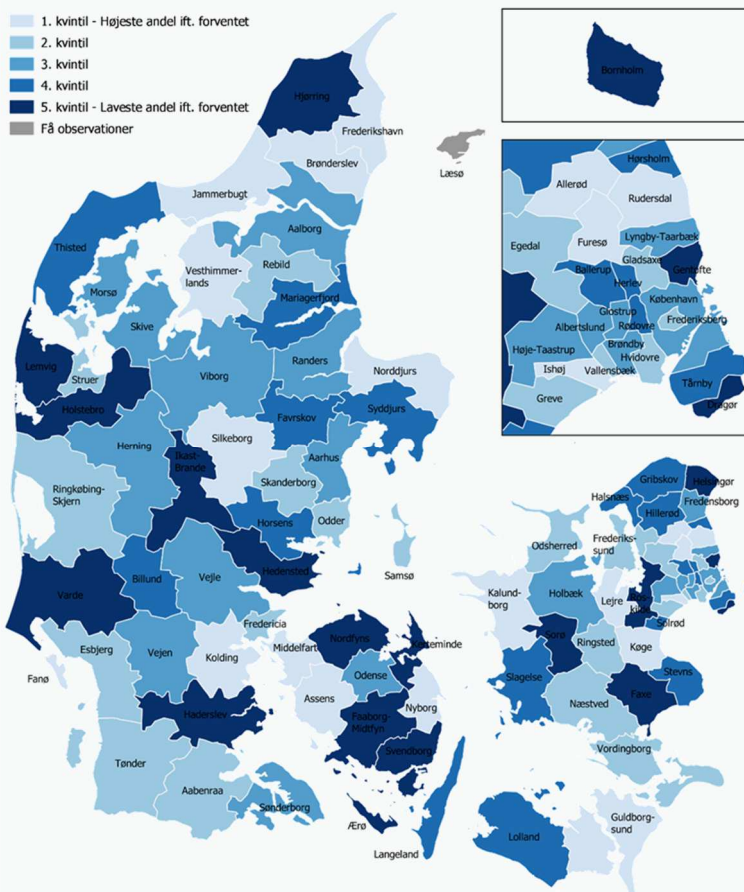
Forskellene på tværs af kommunerne kan skyldes forskelle i kommunernes rammevilkår, her tænkes blandt andet på kvindernes alder, opholdstid, oprindelsesland, medbragte erfaringer målt ved uddannelse og dansk kundskaber samt karakteristika af arbejdsmarkedet. Vi tager højde for disse forhold ved hjælp af en såkaldt benchmarkingindikator. I figur 1.1 på næste side er kommunernes benchmarkingindikator vist for andelen i beskæftigelse eller uddannelse.

De kommuner, der indgår i 1.kvintil har den højeste andel i beskæftigelse eller uddannelse i forhold til hvad man kunne forvente på baggrund af kommunernes rammevilkår. Kommunerne i 5. kvintil har den laveste andel i beskæftigelse eller uddannelse i forhold til hvad man kunne forvente på baggrund af kommunernes rammevilkår.

Analysen viser, at der stadig er forskelle blandt kommunerne i andelen af ikke-vestlige indvandrerkvinder i beskæftigelse eller uddannelse, selvom der tages højde for kommunernes rammevilkår. De ti kommuner, som har klaret sig bedst i benchmarkinganalysen, har i gennemsnit knap 5 pct.-point flere i beskæftigelse eller uddannelse end man kunne forvente. I den anden ende har de ti kommuner, som har klaret sig dårligst i benchmarkinganalysen, i gennemsnit omtrent 5 pct.-point færre i beskæftigelse eller uddannelse end man kunne forvente.

Figur 1.1

Andelen af ikke-vestlige indvandrerkvinder i beskæftigelse eller uddannelse i forhold til hvad man kan forvente på baggrund af kommunernes rammevilkår, 2019

Anm.: Første kvintil dækker over de 20 pct. kommuner, som har klaret sig bedst i forhold til hvad man kan forvente på baggrund af kommunernes rammevilkår. Femte kvintil dækker over de 20 pct. kommuner, som har klaret sig dårligst i forhold til hvad man kan forvente på baggrund af kommunernes rammevilkår. Andelen i beskæftigelse eller uddannelse er opgjort ud af ikke-vestlige indvandrerkvinder mellem 30 og 64 år med en opholdstid på mindst 10 år og som tidligst er indvandret til Danmark som 18 årig, elsk. Kvinder på førtidspension, fleksydelse, ledighedsydelse eller i fleksjob.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Også forskelle i andelen af offentligt forsørget ikke-vestlige indvandrerkvinder, der er langvarigt offentligt forsørget

Analysen viser, at der også er store kommunale forskelle i andelen, der er langvarigt offentligt forsørget. I de fem kommuner med den laveste andel er det i gennemsnit hver tredje ikke-vestlig indvandrerkvinde, som er offentligt forsørget, der er langvarigt offentligt forsørget. I de fem kommuner med den højeste andel er det mere end 3 ud af 4 ikke-vestlige indvandrerkvinder, som er offentligt forsørget, der er langvarigt offentligt forsørget.

Igen tager vi højde for kommunernes rammevilkår og i figur 1.2 er kommunernes benchmarkingindikator vist for andelen langvarigt offentligt forsørget. Analysen viser også her, at der stadig er store forskelle blandt kommunerne i andelen, der er langvarigt offentligt forsørget, selvom der tages højde for kommunernes rammevilkår.

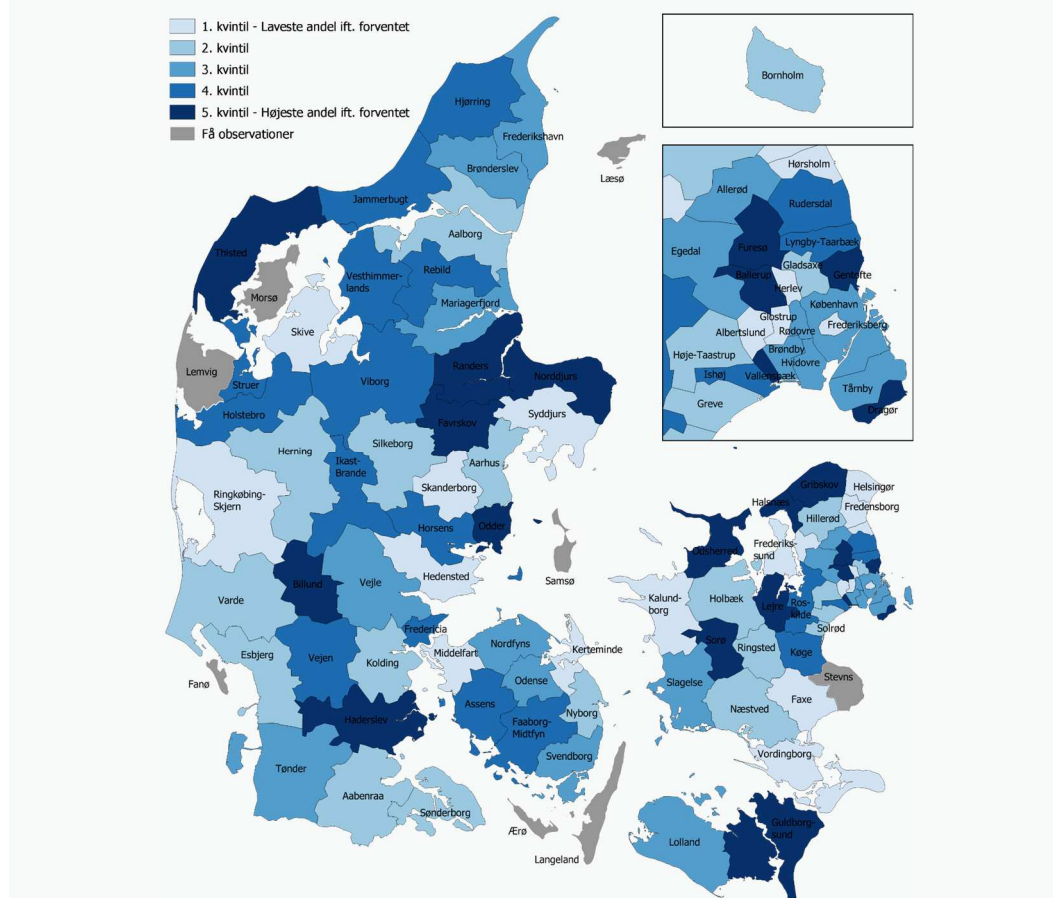
De kommuner, der indgår i 1.kvintil har den laveste andel langvarigt offentligt forsørget i forhold til hvad man kunne forvente på baggrund af kommunernes rammevilkår. Kommunerne i 5. kvintil har den høje-

ste andel langvarigt offentligt forsørgt i forhold til hvad man kunne forvente på baggrund af kommunernes rammevilkår.

I de ti kommuner, som har klaret sig bedst i benchmarkinganalysen, er der i gennemsnit omtrent 10 pct.-point færre på langvarig offentlig forsørgelse end man kunne forvente. Omvendt har de ti kommuner, som har klaret sig dårligst i benchmarkinganalysen, i gennemsnit knap 10 pct.-point flere på langvarig offentlig forsørgelse end man kunne forvente.

Figur 1.2

Andelen af ikke-vestlige indvandrerkvinder på langvarig offentlig forsørgelse i forhold til hvad man kan forvente på baggrund af kommunernes rammevilkår, 2019

Anm.: Første kvintil dækker over de 20 pct. kommuner, som har klaret sig bedst i forhold til hvad man kan forvente på baggrund af kommunernes rammevilkår. Femte kvintil dækker således over de 20 pct. kommuner, som har klaret sig dårligst i forhold til hvad man kan forvente på baggrund af kommunernes rammevilkår. Andelen af langvarigt offentligt forsørgt er opgjort ud af ikke-vestlige indvandrerkvinder, som er primært offentligt forsørgt i januar 2019, elsk. Personer der modtager førtidspension, efterløn, ledigheds – eller fleksydelse eller er i fleksjob. Langvarig offentlig forsørgelse er defineret som at have modtaget offentligt ydelser mindst 80 pct. af de seneste tre år elsk. Uger med SU og barsel.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Sammenhængen mellem de to benchmarkingindikatorer

Vi finder ikke nogen generel sammenhæng mellem hvor godt kommunerne – efter kontrol for rammevilkår - klarer sig i forhold andelen i beskæftigelse eller uddannelse og andelen på langvarig offentlig forsørgelse. Der er flere kommuner, der klarer sig henholdsvis godt og dårligt på begge indikatorer, men det er altså ikke et generelt billede, at kommunerne enten klarer sig enten godt eller dårligt på

begge indikatorer. Der er omtrent en ligeså stor del af kommunerne, som klarer sig godt i forhold til en indikator, men samtidigt klarer sig dårligt på den anden.

Ikke-vestlige indvandrerkvinder på førtidspension

Omkring hver femte ikke-vestlig indvandrerkvinde er på førtidspension i januar 2019. Til sammenligning gælder det mindre end hver 10. kvinde med dansk oprindelse mellem 30 og 64 år. Der er historisk set forskelle i tilkendelsen af førtidspension på tværs af kommunerne, hvilket også afspejler sig ved at andelen af ikke-vestlige indvandrerkvinder på førtidspension i kommunerne varierer fra 6 til 40 pct.

Vi har valgt at ekskludere kvinder på førtidspension fra benchmarkinganalyserne, da formålet med analysen er at give kommunerne et overblik over den opgave de aktuelt står overfor i forhold til at bringe flere ikke-vestlige indvandrerkvinder tættere på arbejdsmarkedet og i beskæftigelse. Kvinderne på førtidspension har en varig og væsentlig begrænsning i arbejdsevnen og kan derfor ikke indgå på arbejdsmarkedet under normale vilkår og er derfor ekskluderet fra analysen. Det kan dog ikke udelukkes at variationen i andelen på førtidspension kan påvirke benchmarkingresultaterne. Vi har derfor gennemført sammenhængs – og følsomhedsanalyser i forhold til andelen på førtidspension.

Vi fandt ingen nævneværdig sammenhæng mellem andelen af ikke-vestlige indvandrerkvinder på førtidspension i kommunen og hvordan kommunerne klarer sig i forhold til andelen i beskæftigelse eller uddannelse og andelen langvarigt offentligt forsørgt. Tillige viser en supplerende benchmarkinganalyse, at der er en stærk sammenhæng mellem rangeringen af kommuner, når der henholdsvis medtages og udelades ikke-vestlige indvandrerkvinder på førtidspension.

Det indebærer, at analysen i hvert fald ikke kan bekræfte, at kommunernes resultater i forhold til beskæftigelse og langvarig offentlig forsørgelse generelt ændres væsentligt, når man tager hensyn til den historiske praksis i forhold til tilkendelse af førtidspension til samme målgruppe. Dog er der nogle kommuner, som rykker en del i rangeringen, og det kan være relevant for den enkelte kommune at se resultaterne fra denne analyse i relation til den enkelte kommunes andel af ikke-vestlig indvandrerkvinder på førtidspension (se i bilag 2: Kommunespecifikke nøgletal).

Ikke-vestlige indvandrerkvinder, som er selvforsørgende

De kvinder, som ikke er i beskæftigelse, uddannelse eller modtager offentlig forsørgelse defineres som selvforsørgende i denne analyse. Knap hver tiende ikke-vestlig indvandrerkvinde er selvforsørgende, hvilket er tre gange så mange som kvinder af dansk oprindelse. Andelen af selvforsørgende ikke-vestlige indvandrerkvinder varierer fra under 4 til knap 20 pct. på tværs af kommunerne.

De selvforsørgende omfatter to grupper af kvinder. En gruppe af kvinder, som ikke har ret til offentlig forsørgelse, men stadig opfattes som ledige. Derudover kan de selvforsørgende også bestå af en gruppe af kvinder, som selv vælger ikke at modtage offentlig forsørgelse, være i arbejde eller uddannelse. Kommunerne har pligt til at give tilbud i form af vejledning og opkvalificering, virksomhedspraktik eller ansættelse med løntilskud til de selvforsørgende, der beder om det, med henblik på at opnå beskæftigelse. Det kan dog være en udfordring for kommunerne at opspore og få kontakt til denne gruppe af kvinder, da de kan være relativt isoleret fra samfundet. Men der kan være en række samfundsmæssige gevinster, ved at bringe denne gruppe af kvinder i beskæftigelse. Derfor har vi også valgt at inkludere gruppen af selvforsørgende ikke-vestlige indvandrerkvinder i analysen.

Også her har vi foretaget sammenhængs – og følsomhedsanalyser i forhold til benchmarkingresultaterne og andelen af selvforsørgende ikke-vestlige indvandrerkvinder. Formålet har været at undersøge, om der sammenhæng mellem hvor godt kommunen har klaret sig i forhold til henholdsvis andelen i

beskæftigelse eller uddannelse og andelen langvarigt offentligt forsørgt og hvor mange selvforsørgende der bor i kommunen. Vi fandt ingen nævneværdig sammenhæng mellem hvordan kommunerne har klaret sig i de to benchmarkinganalyser og hvor stor en andel af selvforsørgende kommunerne har.

I en følsomhedsanalyse har vi foretaget en supplerende benchmarkinganalyse for andelen i beskæftigelse eller uddannelse, hvor vi har ekskluderet de selvforsørgende. Her fandt vi, at der er en stærk sammenhæng mellem rangeringen af kommuner, når der henholdsvis medtages og udelades selvforsørgende ikke-vestlige indvandrerkvinder. Det indebærer, at uanset om kommunen har mange eller få selvforsørgende kvinder, ændrer det ikke på det generelle billede af hvilke kommuner, der klarer sig godt eller dårligt i analysen. Det er dog igen sådan at nogle kommuner rykker en del i rangering og det kan derfor være relevant at se på resultaterne i denne analyse i forhold til andelen af selvforsørgende ikke-vestlige indvandrerkvinder (se bilag 2: Kommunespecifikke nøgletal).